

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens framställning i proposition 2001/02:1 avseende anslagsäskanden för år 2002 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan. Regeringen föreslår att totalt 1 162 miljoner kronor anvisas till anslag inom detta utgiftsområde. I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsramar för de olika anslagen.

Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag till bemyndiganderam vad gäller anslag 5:6 Fredsfrämjande verksamhet.

Utskottet tar även ställning till två motionsyrkanden som rör förslag till anslagsförändringar inom utgiftsområdet. Båda motionsyrkandena avstyrks. Till betänkandet är fogat två reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Specifikation avseende förslag till beslut om anslag under utgiftsområde 5 Internationell samverkan	4
Redogörelse för ärendet.....	5
Bakgrund	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Allmänt om utgiftsområdet.....	5
Internationella organisationer och fredsfrämjande verksamhet	5
Information om Sverige i utlandet	6
Nedrustning och säkerhetspolitiska frågor.....	6
Övriga utrikespolitiska frågor.....	6
Utskottets överväganden	8
Internationella organisationer	8
Fredsfrämjande verksamhet.....	10
Information om Sverige i utlandet.....	11
Nedrustning och säkerhetspolitiska frågor.....	11
Övriga utrikespolitiska frågor.....	12
Anvisande av anslag inom utgiftsområdet	14
Reservationer.....	16
1. Anslagen för 2002 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan (punkt 2) (m)	16
2. Anslagen för 2002 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan (punkt 2) (kd)	16
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	18
Propositionen.....	18
Motioner från allmänna motionstiden.....	19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Bemyndigande att besluta om bidrag för fredsfrämjande verksamhet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2002, i fråga om ramanslaget 5:6 Fredsfrämjande verksamhet, besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 155 000 000 kr efter år 2002. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:1 utgiftsområde 5 punkt 1.

2. Anslagen för 2002 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor utskottet angivit, för budgetåret 2002 anslag inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan i enlighet med kolumnen Utskottets förslag i efterföljande specifikation. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:1 utgiftsområde 5 punkt 2 samt avslår motionerna 2001/02:U343 yrkande 4 och 2001/02:U351 yrkande 13.

Reservation 1 (m)

Reservation 2 (kd)

Stockholm den 22 november 2001

På utrikesutskottets vägnar

Viola Furubjelke

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Viola Furubjelke (s), Göran Lennmarker (m), Sören Lekberg (s), Berndt Ekholm (s), Lars Ohly (v), Bertil Persson (m), Carina Hägg (s), Liselotte Wågö (m), Agneta Brendt (s), Marianne Jönsson (s), Murad Artin (v), Sten Tolgfors (m), Marianne Samuelsson (mp), Marianne Andersson (c), Karl-Göran Biörsmark (fp), Fanny Rizell (kd) och Rosita Runegrund (kd).

Specifikation avseende förslag till beslut om anslag under utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Tusental kronor

Anslag (anslagstyp)	Utskottets förslag	Res (m) ¹	Res (kd)
5:1 Nordiskt samarbete (ram)	1 556		
5:2 Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet (ram)	5 756		
5:3 Bidrag till vissa internationella organisationer (ram)	500 435		
5:4 Nordiska ministerrådet (ram)	296 771		
5:5 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) (ram)	27 115		
5:6 Fredsfrämjande verksamhet (ram)	151 711	²	
5:7 Svenska institutet (ram)	64 257		-6 000
5:8 Övrig information om Sverige i utlandet (ram)	9 266		
5:9 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området (ram)	1 659		
5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling (ram)	9 000	-9 000	-4 000
5:11 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) (obet.)	22 016		
5:12 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet (ram)	11 706		
5:13 Utrikespolitiska Institutet (obet.)	10 826		
5:14 Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse (ram)	5 978		
5:15 Inspektionen för strategiska produkter (ram)	20 310		
5:16 Europainformation m.m. (ram)	16 800		-10 000
5:17 Föreningen Norden (ram)	7 128		
Summa	1 162 290		

¹ Moderaterna föreslår i motion 2001/02:U343 att anslaget för Utrikesförvaltningen återförs till utg. omr. 5 (yrkande 1) och att det anslaget anvisas 1 872 miljoner kr (yrkande 2). Yrkandena behandlas inte i detta betänkande.

² Moderaterna föreslår i motion 2001/02:U343 yrkande 3 att anslaget skall flyttas till utg.omr 7. Yrkandet behandlas inte i detta betänkande.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Med anledning av förslag i den ekonomiska vårpropositionen år 2001 godkände riksdagen att fr.o.m. år 2002 flytta de delar av utgiftsområde 5 som rör utrikesförvaltningen till utgiftsområde 1, anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m. (prop. 2000/01:100, bet. 2000/01:KU23, rskr. 2000/01:273–276). Utrikesutskottet kommer därför framdeles att behandla de frågor som rör utrikesförvaltningen i ett yttrande till konstitutionsutskottet. Detta betänkande avhandlar således endast internationell samverkan, som omfattar politikområdet Utrikes- och säkerhetspolitik. Endast två motioner rörande utgiftsområde 5 har väckts, vars yrkanden behandlas under Utskottets överväganden.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Allmänt om utgiftsområdet

Politikområdet Utrikes- och säkerhetspolitik består av 17 anslag fördelade på följande delområden:

- Internationella organisationer,
- Fredsfrämjande verksamhet,
- Information om Sverige i utlandet,
- Nedrustning och säkerhetspolitiska frågor samt
- Övriga utrikespolitiska frågor.

Politikområdets verksamhet omfattar frågor som gäller Sveriges förhållande till och överenskommelser med andra stater och internationella organisationer. Regeringen anför i propositionen att målet för politikområdet är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder. Två myndigheter, Svenska institutet och Inspektionen för strategiska produkter, finansieras inom utgiftsområdet.

Regeringens förslag till ram för utgiftsområde 5 för år 2002 är 1 162 miljoner kronor.

Internationella organisationer och fredsfrämjande verksamhet

Det delområde som benämns Internationella organisationer omfattar Sveriges obligatoriska bidrag till vissa internationella organisationer, framför allt Förenta nationerna, Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken inom EU

(GUSP), Nordiska ministerrådet och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD).

Delområdet Fredsfrämjande verksamhet avser deltagande i fredsfrämjande insatser, främst inom ramen för FN och OSSE. FN är på olika sätt engagerat i fredsfrämjande och krishantering runt om i världen. Regeringen framhåller i propositionen att omfattningen av FN:s fredsfrämjande insatser har utvidgats. Mandaten har stärkts och breddats och inbegriper delvis nya arbetsuppgifter, t.ex. i Kosovo och Östtimor. FN:s behov av att snabbare än hittills kunna erhålla militära och civila resurser för krisinsatser kvarstår.

Trots viktiga initiativ för att stärka FN:s fredsfrämjande arbete brottas verksamheten med stora politiska och ekonomiska problem. I propositionen betonas att konfliktförebyggande är en högt prioriterad uppgift för Sverige.

Information om Sverige i utlandet

Regeringen framhåller i propositionen att de statliga insatserna för information om Sverige i utlandet har som mål att ge Sverige ett gott anseende, att skapa förtroende för vårt land som samarbetspartner och därigenom främja svenska intressen och bidra till tillväxt och sysselsättning i Sverige.

I propositionen understryks att de svenska utlandsmyndigheterna utgör regeringens främsta instrument för att sprida information om Sverige och svensk kultur i andra länder. Detta arbete utförs i samarbete med Svenska institutet.

Svenska institutets verksamhet syftar till att sprida kunskap om Sverige i utlandet och handha utbyte med andra länder bl.a. avseende kultur, utbildning och forskning. Medel från anslaget Övrig information om Sverige i utlandet fördelas dels på de svenska utlandsmyndigheterna för informations-, kultur- och främjandeverksamhet, dels till Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU) för strategiska insatser.

Nedrustning och säkerhetspolitiska frågor

Delområdet Nedrustning och säkerhetspolitiska frågor omfattar de anslag vilka finansierar information och forskning kring dylika frågor. I propositionen framhålls bl.a. att det i internationella förhandlingar och nedrustningsarbete krävs vetenskaplig sakkunskap, varför studier och utredningar i dessa frågor fyller en viktig funktion. Ett annat syfte med studierna är att öka allmänhetens kunskap och engagemang för nedrustning och säkerhetspolitiska frågor.

Övriga utrikespolitiska frågor

Inom utgiftsområde 5 återfinns även anslaget för Inspektionen för strategiska produkter, som ansvarar för att kontrollera export av krigsmateriel och strategiska produkter. Anslaget Europainformation finansierar den EU-information som ges ut av UD:s press och informationsenhet. Inom ramen för de övriga

utrikespolitiska frågorna inom utgiftsområde 5 ligger tillika det statliga bidraget till Föreningen Nordens verksamhet, vissa kostnader för Sveriges deltagande i det nordiska samarbetet samt ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till medelsfördelning inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan. Samtidigt föreslår utskottet att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2002 få ikläda staten ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 155 miljoner kronor efter år 2002 för ramanslaget 5:6 Fredsfrämjande verksamhet. Utskottet avstyrker de i sammanhanget väckta motionerna om ändringar av anslagsfördelningen inom utgiftsområdet. Jämför reservationerna 1 (m) och 2 (kd).

Utskottet väljer i det följande att gå igenom regeringens förslag till fördelning av medel inom utgiftsområde 5. För att nå fullständighet, redovisas samtliga anslag kortfattat, dvs. även de anslag för vilka utskottet ej har kommentarer att ge. Slutligen behandlas de två motioner som faller inom utgiftsområdet samt propositionens förslag.

Internationella organisationer

Över anslag 5:3, Bidrag till vissa internationella organisationer, finansieras de obligatoriska avgifter som Sverige är folkrättsligt bundet att betala för sitt medlemskap i ett flertal internationella organisationer. De svenska bidragen till respektive organisation styrs således av gällande fördelningsnycklar.

Beträffande Förenta nationerna (FN) kan noteras att bidragsskalorna för såväl FN:s reguljära budget som för FN:s fredsbevarande insatser har fastställts av generalförsamlingen. Sveriges bidragsandel i båda skalorna uppgick år 2001 till 1,033 % och kommer för år 2002 att vara 1,035 %.

Inom ramen för anslaget finansieras även Sveriges bidragsandel till Organisationen för förbud mot kemiska vapen (OPCW), till den förberedande kommissionen för upprättandet av Internationella kontrollorganisationen under fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar (CTBTO) samt till andra konventionsorgan. Vidare täcks Sveriges bidragsandel för arbetet med att stärka konventionen om förbud mot biologiska vapen samt obligatoriska kostnader som uppkommit i samband med bl.a. internationella konventioners uppföljnings- och granskningskonferenser.

Vad gäller Sveriges bidrag till Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) kan konstateras att två olika bidragsskalor tillämpas, varav skalan för större missioner och projekt nyligen reviderats och träder i kraft den 1 januari 2002. Sveriges andel i den skalan kommer oförändrat att uppgå till 4,07 %. För den övriga gemensamma budgeten till OSSE är den svenska bidragsandelen 3,55 %.

Även svenska kostnader för vissa delar av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP) belastar anslag 5:3. Det gäller kostnader där nationell finansiering av gemensamma insatser fordras. Under budgetåret 2002 kommer detta, enligt propositionen, främst att röra sig om åtgärder för Satellitcentret i Spanien och Institutet för säkerhetspolitiska studier i Frankrike, som båda syftar till att stärka EU:s förmåga att uppfylla sina åtaganden på krishanteringsområdet. Likaså finansieras Sveriges obligatoriska bidrag till Europarådet och ytterligare ett tiotal organisationer under anslag 5:3.

Från anslag 5:4 betalas Sveriges andel till Nordiska ministerrådets budget. I det budgetförslag som ministerrådet utarbetat för år 2002 uppgår budgeten till 774 miljoner danska kr. Budgeten fastställs dock inte förrän i november 2001, då även en prisomräkning kommer att ske. Sveriges andel är 34,3 %, varför regeringen beräknat anslaget till 296 771 000 kr.

Anslag 5:5 omfattar Sveriges obligatoriska bidrag till Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). På grund av upprättandet av en pensionsfond har den svenska avgiften till OECD från år 2001 ökat med ett belopp i storleksordningen 3–5 miljoner franska franc. Anslaget omfattar tillika Sveriges bidrag till andra organ som administreras av OECD, bl.a. det internationella energiprogrammet (IEA), Europeiska transportministerkonferensen (ECMT) och Centret för utbildningsforskning (CERI). För år 2002 föreslår regeringen att anslag 5:5 tilldelas 27 115 000 kr.

Utskottet kan konstatera att regeringen räknar med att kostnaderna för de obligatoriska bidragen år 2002 till samtliga de organisationer som ingår i anslag 5:3 kommer att uppgå till totalt 500 435 000 kr. Beträffande redovisningen för och presentationen av anslagen 5:3 och 5:4, kan noteras viss diskrepans mellan å ena sidan de texter i propositionen som beskriver beräknad framtida kostnad för Sverige för respektive organisation och å andra sidan de anslagsförslag som redovisas. Exempelvis aviserar regeringen för anslag 5:5 ökade utgifter för Sverige på ca 3,4 miljoner franska franc till följd av en större ombyggnad av OECD:s lokaler samt att den svenska avgiften till OECD ökar med ca 3–5 miljoner franska franc på grund av inbetalningar till pensionsfonden. De budgetbelopp som beräknats för 2002 och kommande två år har dock inte höjts i motsvarande mån. Utskottet har samtidigt inhämtat uppgifter om att bidragen till bl.a. OECD och Nordiska ministerrådet riskerar att bli högre än vad som framgår av beräkningarna. Utskottet vill därför understryka vikten av att tillräckliga ekonomiska resurser avsätts för att Sverige till fullo skall kunna uppfylla sina åtaganden och utan dröjsmål kunna betala in de medlemsavgifter till internationella organisationer, som fastställts i gällande bidragsskalor. Det skulle uppfattas som besvärande och ej i god ordning om nästa års budget belastas av utgifter som redan nu hade kunnat förutses.

Fredsfrämjande verksamhet

Anslag 5:6 finansierar fredsfrämjande verksamhet, främst vad gäller deltagande med svensk personal i internationella fredsfrämjande insatser. Regeringen framhåller i propositionen att efterfrågan på svensk personal på senare år har ökat från FN:s, OSSE:s, EU:s och andra organisationers sida. Man räknar även med ytterligare krav på resurser till följd av den snabba utvecklingen av EU:s försvars- och säkerhetspolitik (ESDP). Anslaget för 2002 beräknas till 151 711 000 kr.

Beträffande utgiftsprognosen för innevarande budgetår noterar utskottet att budgeten för fredsfrämjande insatser beräknas uppgå till 194 294 000 kr. Om så blir fallet skulle det innebära att hela anslagssparandet på 44,8 miljoner kr måste utnyttjas. Det framgår emellertid inte av budgetpropositionen exakt vad under året som är anledningen till att det beviljade anslagsbeloppet för år 2001, 149 453 000 kr, visat sig vara otillräckligt. Utskottet ser detta som bristfällig information och vill därför understryka vikten av att fortsättningsvis i budgetpropositionen få en förklarande redovisning i de fall då utfall eller utgiftsprognoser överstiger tidigare fattade anslagsbeslut. Detta för att möjliggöra uppföljning och bättre kunna utvärdera vilka resurser som behövs för kommande år. Utskottet har från annat håll inhämtat att en del av förklaringen till att årets beräknade utfall blir högre än prognostiserat beror på att löne- och kostnaderna för militära insatser utomlands ökat. Fredsfrämjande verksamhet och att aktivt kunna delta i utformningen av EU:s konfliktförebyggande arbete är profilfrågor för Sverige i det internationella samarbetet. Tillräckliga och realistiska resurser måste avsättas för denna verksamhet för att Sverige med trovärdighet skall kunna genomdriva och delta i fredsfrämjande aktiviteter.

Finansiering av svensk medverkan i internationella fredsfrämjande insatser sker även genom utnyttjande av anslag inom utgiftsområde 6, Totalförsvar, samt utgiftsområde 7, Internationellt bistånd. Utskottet har noterat att regeringen avser att genomföra en översyn av samordningsmöjligheterna av den fredsfrämjande verksamheten inom utgiftsområdena 5 och 7.

De motioner vari yrkas att anslaget för fredsfrämjande verksamhet skall flyttas eller slås ihop med anslag inom andra utgiftsområden behandlas av konstitutionsutskottet.

För internationella fredsfrämjande insatser, ramanslaget 5:6, föreslås i *propositionens punkt 1* att regeringen under 2002 får ikläda staten förpliktelser som tillsammans med tidigare gjorda utestående förpliktelser innebär utgifter på högst 155 000 000 kr efter år 2002.

Vad gäller utskottets möjligheter att följa upp tidigare års utfall av ekonomiska åtaganden kan noteras att det först blir möjligt i nästa års budgetbehandling, på grund av att det nuvarande systemet med bemyndiganden infördes först för budgetåret 2001. Utskottet kan konstatera att det äskade anslaget för år 2002 av naturliga skäl endast kan baseras på en uppskattning av vilka resurser som kommer att efterfrågas och har förståelse för svårigheten i detta.

Mot bakgrund av vad som anförts i propositionen anser utskottet dock att den föreslagna utgiftsnivån är rimlig.

Utskottet tillstyrker därmed *propositionens punkt 1* om bemyndigande att under år 2002, i fråga om ramanslaget 5:6 Fredsfrämjande verksamhet, besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 155 000 000 kr efter år 2002.

Information om Sverige i utlandet

Anslag 5:8 avser främjande- och informationsinsatser som i första hand utförs av de svenska utlandsmyndigheterna. Anslaget används även till journalistinbjudningar, personutbyte, seminarier m.m. Även den verksamhet som bedrivs av Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU) finansieras via anslaget.

Regeringen föreslår att 3 000 000 kr överförs till anslaget 5:7, Svenska institutet, varför anslaget 5:8 beräknats till 9 266 000 kr.

Anslag 5:7 finansierar de kostnader Svenska institutet (SI) har för att bedriva sin informationsverksamhet och för att främja utbyte och samarbete inom bl.a. utbildnings- och kulturområdet. Anslaget omfattar även Svenska kulturhuset i Paris. Svenska institutet har därutöver särskilda uppdrag och tilldelas anslag från andra utgiftsområden i statsbudgeten (utgiftsområdena 7, 16 och 17). Regeringen redovisar i propositionen argument för att tillföra SI:s verksamhet 4 000 000 kr. Höjningen föreslås ske genom en omfördelning inom utgiftsområde 5 där, som framgår ovan, 3 000 000 kr tas från anslag 5:8 Övrig information om Sverige i utlandet och 1 000 000 kr överförs från anslaget 5:16 Europainformation m.m. Därmed föreslås anslag 5:7 uppgå till 64 257 000 kr för år 2002.

Utskottet noterar i sammanhanget att vissa synpunkter framkommit från Riksrevisionsverket på underlaget för årsredovisningen för Svenska institutet samt att ett flertal av balansposterna innehöll felaktigheter och brister av olika slag. Inga andra direkta invändningar framfördes dock i revisionsberättelsen. Synpunkterna har fått till resultat att SI fortsatt sin strävan att förbättra de ekonomiadministrativa rutinerna, och enligt utskottets uppgifter avser Svenska institutet att samtidigt förbättra rutinerna vad gäller återrapportering.

Nedrustning och säkerhetspolitiska frågor

Via anslag 5:9 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området ges stöd till verksamhet som främjar svensk utrikespolitik, bl.a. studier och utredningar som har en direkt påverkan på nedrustnings- och icke-spridningsarbetet och verksamhet som ökar allmänhetens engagemang och förståelse för dessa frågor. För år 2002 har anslaget beräknats till 1 659 000 kr.

Anslag 5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling finansierar stöd till organisationer och stiftelser i syfte att främja studier och information om fredsfrämjande och säkerhetspolitiska frågor.

Utskottet noterar att, för budgetåret 2001, har beslut fattats om stöd till 15 organisationer och 78 projekt. Anslaget för år 2002 beräknar regeringen uppgå till 9 000 000 kr.

Anslag 5:11 finansierar bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) för att främja forskning i konflikt- och samarbetsfrågor. Utskottet har uppmärksammat regeringens önskan om att SIPRI säkerställer en högre grad av extern finansiering för att på så vis minska beroendet av statliga medel. Även frågan om samfinansiering med andra regeringar har diskuterats mot bakgrund av att SIPRI är ett internationellt institut. För år 2002 har anslaget beräknats till 22 016 000 kr.

Anslag 5:12, Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet, syftar till att bidra med teknisk och vetenskaplig sakkunskap för att Sverige skall kunna delta aktivt i det internationella arbetet inom nedrustning, icke-spridning och rustningskontroll. För år 2002 anhåller regeringen om 11 706 000 kr för anslaget.

Anslag 5:13 finansierar Utrikespolitiska Institutet (UI), vars verksamhet bl.a. syftar till att främja intresset för internationella frågor samt att genom forskning och information öka allmänhetens kunskap om dessa frågor. Utrikespolitiska Institutets finansiella situation är svår. Behovet av ökad extern finansiering av institutets verksamhet har därför diskuterats, och Riksbankens Jubileumsfond har uttryckt intresse av att eventuellt ge stöd till forskningssatsningar vid UI. Jubileumsfonden har låtit utföra en utvärdering av institutets nuvarande verksamhet och en arbetsgrupp bestående av representanter för bl.a. Jubileumsfonden, UI och UD har på fondens uppdrag utarbetat en rapport om en möjlig reformering av verksamheten.

UI erhöll för år 2001 en tillfällig anslagsökning på 1 200 000 kr, vilket finansierades genom att motsvarande summa omfördelades från anslaget 5:14 Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse. Detta belopp föreslås från år 2002 återföras till anslaget 5:14, varpå anslaget 5:13 för år 2002 beräknas bli 10 826 000 kr.

Anslaget 5:14 finansierar direktstöd till enskilda forskare och forskningsprogrammet på UI, som bedrivs enligt särskilt avtal mellan UI och staten. Viss del av anslaget används till forskning om europeisk säkerhet, vilket sker i samarbete med olika forskningsinstitut. I propositionen beräknas anslaget uppgå till 5 978 000 kr.

Övriga utrikespolitiska frågor

Inom ramen för Övriga utrikespolitiska frågor återfinns bl.a. anslaget 5:1 Nordiskt samarbete. Anslaget används till kostnader för Sveriges deltagande i samarbetet inom ramen för bl.a. Nordiska ministerrådet och Nordiska samlagskommittén men täcker även andra former av nordiskt samarbete, däribland det svensk-norska samarbetet. (Sveriges bidrag till Nordiska minister-

rådets budget ligger däremot under anslag 5:4.) För år 2002 anhåller regeringen om 1 556 000 kr för anslaget 5:1.

Anslag 5:2 Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. täcker två olika områden. Det första är tillfälligt ekonomiskt bistånd för svenska medborgare som råkar i nöd under utlandsvistelse, vilket är författningsreglerat och efterfrågestyrt. Det andra området är periodiskt understöd i ömmande fall till svenska medborgare som är bosatta utomlands. Enligt propositionen minskar årligen antalet personer som har rätt till periodiskt understöd, varför dessa kostnader reduceras. Å andra sidan har antalet frihetsberövade svenska medborgare utomlands stigit, och regeringen räknar med ökade advokat- och evakueringskostnader för 2002. Sammantaget begärs ett anslag på 5 756 000 kr.

Anslag 5:15 finansierar Inspektionen för strategiska produkter (ISP). ISP:s verksamhetskostnader täcks av avgifter som redovisas mot särskild inkomsttitel på statsbudgeten. På regeringens begäran har Statskontoret genomfört en granskning av avgiftssystemet och lämnat vissa förslag på ändringar. Riksrevisionsverket har i sin revisionsberättelse för år 2000 inte framfört några invändningar avseende ISP. Regeringen föreslår i propositionen att ISP tillförs 500 000 kr för att kunna förnya verksamheten och därigenom möta de krav som ställs på extern informationsgivning, ökat internationellt samarbete på området och för en fortsatt utveckling av licenshanteringssystemet. Därmed skulle anslaget för år 2002 uppgå till 20 310 000 kr.

Anslag 5:17 täcker medel till Föreningen Nordens verksamhet, som bl.a. syftar till att sprida information om det nordiska samarbetet. Regeringen föreslår att anslaget tilldelas 7 128 000 kr för år 2002.

Anslag 5:16 finansierar informationsarbete om aktuella EU-frågor och regeringens förda EU-politik, bl.a. med syfte att öka allmänhetens kunskaper om EU och stimulera Europadebatten. Verksamheten innefattar exempelvis produktion av informationsmaterial, webbplats, seminarier, projektbidrag och praktisk information om euron. Utskottet noterar att regeringen föreslår att den parlamentariska kommitté som har i uppgift att stimulera en bred debatt om Europeiska unionens utveckling och framtid inför 2004 års regeringskonferens skall tillföras 10 000 000 kr per år under perioden 2002–2004 för externa informationsinsatser och fördelning av projektbidrag. (Däremot ligger kostnaderna för själva kommittén under utgiftsområde 1 anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m.) Vidare föreslår regeringen att 1 000 000 kr överförs till anslaget 5:7 Svenska institutet, i enlighet med vad som framgått ovan. Anslag 5:16 beräknas därmed uppgå till 16 800 000 kr.

Utskottet noterar att regeringen föreslår att den parlamentariska kommittén för debatt om Europeiska unionens utveckling och framtid inför 2004 års regeringskonferens tillförs medel för externa informationsinsatser och fördelning av projektbidrag samt att dessa skall kunna utgå till ideella organisationer och stiftelser. Utskottet noterar också att det i kommitténs uppdragsbeskrivning (dir. 2001:35) bl.a. framhålls att kommittén bör samarbeta med

enskilda organisationer, folkrörelser, folkbildningsorganisationer, bibliotek, nätverk etc., samt att det är angeläget att verksamhet sker genom samarbete med ungdomsorganisationer och skolor.

Utskottet konstaterar att i uppdragsbeskrivningen nämnda samarbetspartner inte alltid är ideella organisationer eller stiftelser. Enligt vad utskottet inhämtat förekommer det också att projekt, som det kan vara av intresse att stödja, bedrivs av landsting och i regional samverkan.

Med avvikelse från propositionen på denna punkt menar utskottet därför att riksdagen bör föreskriva att anvisade medel får användas för externa informationsinsatser och för fördelning av projektbidrag samt att dessa skall kunna utgå till ideella föreningar, stiftelser, kommuner, kommunalförbund, landsting, regionförbund och länsstyrelser samt till folkbildningsorganisationer och liknande sammanslutningar.

Utskottet kan konstatera att regeringen för år 2002 uppger en rad prioriterade områden vad gäller EU-information: utvidgningen, miljön, sysselsättningen, Nicefördraget, debatten om EU:s utveckling och framtid samt information om eurons införande i andra EU-länder. I budgetpropositionen för år 2001 aviserade regeringen att den för år 2002 skulle göra en ny helhetsbedömning av regeringens EU-information till allmänheten. I budgetpropositionen för 2002 framhålls att en särskild utredare skall tillsättas för att utreda regeringens Europainformation vad beträffar inriktning, ansvar och resurstillgång. Utskottet noterar i detta sammanhang att regeringen till utredningen avser att knyta en referensgrupp med företrädare för riksdagen.

Anvisande av anslag inom utgiftsområdet

Som framgår ovan har anslaget för utrikesförvaltningen fr.o.m. budgetåret 2002 flyttats från utgiftsområde 5 till utgiftsområde 1, anslag 90:5 Regeringskansliet m.m. Utskottet kan konstatera att anslaget år 2001 för utgiftsområde 5, som då även omfattade utrikesförvaltningen, uppgick till 3 023 miljoner kronor. I beräkningen av anslaget för år 2002 har regeringen utgått från detta belopp som ramnivå och sedan överfört 1 807 miljoner kronor till utgiftsområde 1. Som ett resultat av de förslag som framgår i propositionen, har ramnivån reducerats med ytterligare 65 miljoner kronor och slutligen tillförts 11 miljoner kronor för pris- och löneomräkningar. Därmed föreslås i propositionen den nya ramnivån för år 2002 uppgå till 1 162 miljoner kronor. Utskottet har i ett yttrande till finansutskottet, 2001/02:UU1y, tillstyrkt regeringens förslag beträffande ramen för utgiftsområdet.

I *propositionens punkt 2* föreslår regeringen att riksdagen för budgetåret 2002 anvisar anslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt den tabell som framgår av efterföljande bilaga och som beskrivits ovan.

I motion 2001/02:U343 (m) yrkande 4 framhålls att riksdagen bör besluta att avskaffa anslag 5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling.

I motion 2001/02:U351 (kd) yrkande 13 framhåller Kristdemokraterna att EG-kommissionen bör ta ett större ansvar för information, studier och utbyten inom Europa, varför regeringens förslag bör minskas enligt följande tabell:

Anslag	Regeringens	
	förslag	Förändring
5:7 Svenska institutet	64 257	-6 000
5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling	9 000	-4 000
5:16 Europainformation m.m.	16 800	-10 000
Summa	1 162 290	-20 000

Utskottet finner regeringens förslag vad gäller anslagen under utgiftsområde 5, Internationell samverkan, väl avvägda och tillstyrker *propositionens punkt 2* vad gäller anslagsbelopp under utgiftsområdet. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2001/02:U343 (m) yrkande 4 och 2001/02:U351 (kd) yrkande 13.

Avslutningsvis vill utskottet anföra följande. Som led i sin uppföljande och utvärderande verksamhet har utskottet granskat hur riksdagens beslut om anslag omsatts i de regleringsbrev som regeringen under det gångna budgetåret utfärdat för *utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan* och *utgiftsområde 7 Internationellt bistånd*. Vidare har granskats om riksdagens vilja, så som den tagit sig uttryck i bl.a. betänkandetexter, har tagits i beaktande vid utformningen av regleringsbrev till underlydande myndigheter. Inga betydande avvikelser från vad utskottet angivit har därvid kunnat konstateras. En dylik granskning kommer att genomföras under nästa riksmöte för den budgettilldelning som riksdagen nu beslutar om.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Anslagen för 2002 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan (punkt 2) (m)

av Göran Lennmarker, Bertil Persson, Liselotte Wågö och Sten Tolgfors (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor utskottet angivit, för budgetåret 2002 anslag inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan i enlighet med den kolumn som betecknats med Res (m) i den specifikation som följer efter utskottets förslag till beslut. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:U343 yrkande 4 samt delvis proposition 2001/02:1 utgiftsområde 5 punkt 2 och avslår motion 2001/02:U351 yrkande 13.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning bör organisationer för fred och nedrustning hänvisas till samma stödsystem som övrigt föreningsliv och således inte belasta Utrikesdepartementets budget. Anslaget 5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling bör därför avskaffas.

2. Anslagen för 2002 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan (punkt 2) (kd)

av Fanny Rizell och Rosita Runegrund (båda kd)

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor utskottet angivit, för budgetåret 2002 anslag inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan i enlighet med den kolumn som betecknats med Res (kd) i den specifikation som följer efter utskottets förslag till beslut. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:U351 yrkande 13 samt delvis proposition 2001/02:1 utgiftsområde 5 punkt 2 och avslår motion 2001/02:U343 yrkande 4.

Ställningstagande

Vi vill framhålla att det är möjligt att göra besparingar bland några anslag inom utgiftsområde 5. Vad gäller information, studier och utbyten inom

Europa borde EG-kommissionen ta ett större ansvar, och därför kan nedskärningar göras inom anslag 5:7 Svenska institutet (–6 miljoner kronor), anslag 5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling (–4 miljoner kronor) samt anslag 5:16 Europainformation (–10 miljoner kronor). Vi sparar därmed sammanlagt 20 miljoner kronor i jämförelse med regeringens förslag.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2001/02:1 utgiftsområde 5 Internationell samverkan föreslår regeringen

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ramanslaget 5:6 Fredsfrämjande verksamhet, besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på 155 000 000 kronor efter år 2002,
2. att riksdagen för budgetåret 2002 anvisar anslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt följande uppställning:

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
5:1 Nordiskt samarbete	ramanslag	1 556
5:2 Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet	ramanslag	5 756
5:3 Bidrag till vissa internationella organisationer	ramanslag	500 435
5:4 Nordiska ministerrådet	ramanslag	296 771
5:5 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)	ramanslag	27 115
5:6 Fredsfrämjande verksamhet	ramanslag	151 711
5:7 Svenska institutet	ramanslag	64 257
5:8 Övrig information om Sverige i utlandet	ramanslag	9 266
5:9 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området	ramanslag	1 659
5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling	ramanslag	9 000
5:11 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	obetecknat anslag	22 016
5:12 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet	ramanslag	11 706
5:13 Utrikespolitiska Institutet	obetecknat anslag	10 826
5:14 Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse	ramanslag	5 978
5:15 Inspektionen för strategiska produkter	ramanslag	20 310
5:16 Europainformation m.m.	ramanslag	16 800
5:17 Föreningen Norden	ramanslag	7 128
Summa		1 162 290

Motioner från allmänna motionstiden

2001/02:U343 av Göran Lennmarker m.fl. (m):

4. Riksdagen beslutar att avskaffa utgiftsområde 5 anslag 5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling i enlighet med vad som anförs i motionen.

2001/02:U351 av Holger Gustafsson m.fl. (kd):

13. Riksdagen anvisar med följande förändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt uppställning:

Anslag	Regeringens	
	förslag	Förändring
5:7 Svenska institutet	64 257	-6 000
5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling	9 000	-4 000
5:16 Europainformation m.m.	16 800	-10 000
Summa	1 162 290	-20 000